

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІЖРЕГІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР ПРОФЕСІЙНОЇ ПЕРЕПІДГОТОВКИ
ЗВІЛЬНЕНИХ У ЗАПАС ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ
М. КРИВОГО РОГУ ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ
ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ**

Розглянуто, схвалено та затверджено
Педагогічною радою Міжрегіонального центру
професійної перепідготовки звільнених у запас
військовослужбовців
Протокол № 7 від 05 червня 2023р.

Голова педагогічної ради, директор

Володимир БАЛАКІН

«05» червня 2023р.

Введено в дію з 08.06.2023р.
наказом директора МЦППВ
від 08.06.2023р. №47/1

**м. Кривий Ріг
2023**

ПОЛОЖЕННЯ ПРО СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Положення розроблено відповідно до Законів України «Про освіту», «Про фахову передвищу освіту», Наказу МОН України від 11 липня 2019р., №977 «Про затвердження Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів освіти», «Положення про організацію освітнього процесу в Міжрегіональному центрі професійної перепідготовки звільнених у запас військовослужбовців м. Кривого Рогу Дніпропетровської області». Метою Положення є підвищення якості освітнього процесу за рахунок пояснення здобувачеві освіти фахової передвищої освіти суті і форми навчальної дисципліни.

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення є нормативним документом Міжрегіонального центру професійної перепідготовки звільнених у запас військовослужбовців м.Кривого Рогу і визначає порядок розроблення, затвердження, реалізації та перегляду силабусу навчальної дисципліни.

1.2. Силабус є стислим описом компоненти освітньої програми, частиною навчально-методичного комплексу, містить основні характеристики дисципліни і має на меті допомогти здобувачеві освіти в організації його навчальної діяльності.

1.3. Враховуючи нові вимоги до навчально-методичного забезпечення освітнього процесу в закладі освіти, кожен викладач МЦППВ зобов'язаний створити комплекс принципово нової навчально-методичної документації, в тому числі силабусу – профіль навчальної дисципліни для здобувача освіти фахової передвищої освіти, як засобу набуття компетентностей.

1.4. Положення про силабус освітнього компонента є складовою системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості відповідної освіти в МЦППВ і встановлює єдині вимоги до змісту та оформлення силабусу навчальної дисципліни для підготовки фахових молодших бакалаврів.

1.5. Об'єктом силабусу є освітній компонент - навчальна дисципліна.

1.6. Суб'єктами силабусу є викладач та здобувач фахової передвищої освіти.

1.7. Силабус розробляють науково-педагогічні та педагогічні працівники циклової комісії, за якими закріплено навчальну дисципліну, відповідно до навчального плану підготовки здобувачів освіти фахової передвищої освіти.

1.8. Положення сформоване з урахуванням нових нормативних документів. Положення є основою для розробки силабусів освітніх компонентів, містить структуру силабусу, рекомендації щодо розробки кожної структурної частини, рекомендований макет силабусу освітнього компонента.

1.9. Силабус освітнього компонента підписує розробник(и) силабусу, голова циклової комісії, на засіданні якої було розглянуто та схвалено силабус, гарант освітньо-професійної програми (голова робочої групи ОПП), для якої викладається навчальна дисципліна,

II. СТРУКТУРА СИЛАБУСУ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Силабус освітнього компонента є планом, програмою та путівником успішного засвоєння навчальної дисципліни здобувачами фахової передвищої освіти. Він повинен бути коротким і зрозумілим для здобувача освіти, тому побудова максимально відповідає на питання здобувача освіти про навчальну дисципліну і, водночас, відображає необхідні

складові силабусу та їх взаємозв'язок. Загальна структура силабусу включає такі розділи:

1. Загальна інформація про дисципліну.
2. Опис освітнього компонента:
  - Предмет вивчення;
  - Формат проведення;
  - Мета і завдання освітнього компонента;
  - Тривалість: кількість кредитів, загальна кількість годин, кількісний розподіл годин для аудиторної та самостійної роботи здобувача освіти), вид підсумкового контролю (залік, іспит);
  - Форми та методи навчання;
  - Система поточного та підсумкового контролю;
  - Пререквізити (міждисциплінарні зв'язки);
  - Постреквізити;
  - Мова викладання.
3. Перелік компетентностей, які набуває здобувач освіти при вивченні освітнього компонента, відповідно до освітньо-професійної програми.
4. Результати навчання, які визначають нормативний зміст підготовки здобувачів ФПО відповідно до освітньо-професійної програми.
5. Тематичний план освітнього компонента.
6. Лабораторні, практичні роботи, семінарські заняття.
7. Зміст самостійної роботи в розрізі тем.
8. Рекомендовані інформаційні джерела.
9. Програмне забезпечення комп'ютерної підтримки навчального процесу з освітнього компонента.
10. Політика вивчення освітнього компонента: відвідування, академічна доброчесність, терміни виконання та перескладання.
11. Система оцінювання, форми контролю.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО РОЗРОБКИ КОЖНОЇ СТРУКТУРНОЇ ЧАСТИНИ

3.1. Загальна інформація про освітній компонент.

Зазначаються основні дані про назву дисципліни, курс навчання, семестр, у якому викладається освітній компонент, освітньо-професійна програма, спеціальність, галузь знань, ступінь (рівень) освіти для якого викладається дисципліна, кваліфікація, прізвище ім'я та по батькові викладача, який залучений до викладання освітнього компонента, категорія, педзвання, науковий ступінь, вчене звання, посада, контактна інформація викладача (електронна пошта), дні занять за розкладом, дні консультацій за графіком, зазначені онлайн консультації (наприклад, за попередньою домовленістю Google Meet в робочі дні з 10.00 до 16.00) і кількість кредитів, мова викладання.

Якщо освітній компонент викладається протягом двох семестрів, то складається один силабус, але на наступний семестр він уточнюється в частині розкладу занять, днів консультацій та календарного плану курсу.

3.2. Опис освітнього компонента.

Предмет вивчення: роль, місце дисципліни в системі підготовки фахівців; опис системи знань, умінь і навичок, засвоєння яких дозволяє здобувачу освіти набутти тих чи інших компетенцій для успішної професійної діяльності.

У силабусі зміст загальнообв'язкового освітнього компонента неодмінно має відповідати логіці освітнього процесу в системі професійно-практичної підготовки фахівців.

Визначити зміст освітнього компонента в силабусі рекомендується в лаконічній формі,

відображаючи найбільш привабливі для здобувача освіти і важливі з точки зору професійно-практичної підготовки теми.

Засвоєння змісту освітнього компонента – це набуття здобувачами освіти компетенцій, які мають бути сформовані в ході безпосередньої (аудиторні заняття) або опосередкованої взаємодії з викладачем (самостійні роботи, робота з літературою, програмний і мультимедійний супровід тощо)

Для вибіркового освітніх компонентів зазначається, для якої галузі знань дана дисципліна формує компетентності (якщо таке має місце), а також що обраний освітній компонент дозволить сформувати індивідуальну освітню траєкторію. Перераховуються, які знання та навички здобувачі освіти отримують під час вивчення обраного освітнього компонента.

Формат проведення: очний, дистанційний, змішаний режим.

Мета і завдання вивчення освітнього компонента.

Мета вивчення – це: 1) заздалегідь усвідомлений і плановий результат навчальної діяльності здобувачів освіти в межах відповідного освітнього компонента; 2) результат взаємодії викладача та здобувача фахової передвищої освіти, що формується в свідомості викладача у вигляді узагальнених явних уявлень, відповідно до яких відбираються і співвідносяться завдання і всі інші компоненти освітнього процесу.

Таким чином, мета вивчення освітнього компонента є системоутворюючим елементом, який відіграє вирішальну роль в організації і здійсненні всього процесу навчання.

Мету вивчення рекомендується формулювати так, щоб була можливість виміряти ступінь її досягнення, що зручно робити в інфінітивній формі (*навчити...*, *виробити...*, *сформувати...* тощо)

Завдання – це конкретне вираження мети, відповідь на запитання: з чим знайомить, чому навчить, які компетенції формує дисципліна.

Формулювати мету і завдання треба діагностично. Діагностично поставлену мету і завдання повинні описувати не абстрактні дії (дати..., вирішувати... і тп), а конкретні результати того, хто навчається (*знати...*, *розуміти...*, *застосовувати...* тощо).

Пререквізити - зазначаються базові знання з дисциплін, які здобувач освіти має вивчати до початку або разом із цією дисципліною.

Постреквізити - дисципліни, для вивчення яких потрібні знання, уміння і навички, що здобуваються після закінчення вивчення даної дисципліни.

3.3. Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач освіти відповідно до освітньо-професійної програми.

Перелік компетенцій, яких набуває здобувач освіти при вивченні освітнього компонента, подається із зазначеним шифром відповідної компетенції в освітньо-професійній програмі (ЗК, СК).

3.4. Результати навчання відповідно до освітньо-професійних програм.

Зазначається перелік результатів навчання, які формуються в процесі викладання освітнього компонента із зазначенням шифру відповідного результату навчання в освітньо-професійній програмі (РН).

Результати навчання – сукупність знань, умінь, навичок, інших компетентностей, набутих здобувачем освіти у процесі вивчення ОК, які можна ідентифікувати, кількісно оцінити й виміряти.

3.5. Тематичний план освітнього компонента.

У тематичному плані силабусу освітнього компонента рекомендується формулювати теми з орієнтацією на зміст робочої програми навчальної дисципліни. Здобувачі освіти в ході вивчення освітнього компонента очікують втілення саме того змісту, який було заявлено на сайті в силабусі, на основі якого було зроблено вибір дисципліни та професії.

У зв'язку з цим у плані вивчення освітнього компонента рекомендується формулювати теми максимально наближено до тих, що планується реалізувати. Формулювання тем у силабусі повинно не лише викликати інтерес здобувачів освіти до навчальної дисципліни, але й мотивувати їх майбутню навчально-пізнавальну діяльність.

За умов сучасних технологій навчання заняття (як очні, так і дистанційні онлайн) повинні проводитись переважно в активній і творчій формах. У зв'язку з цим пріоритетними формами організації навчання (зокрема дистанційного онлайн) в МЦППВ є проблемні і оглядові лекції, активні творчі семінари, лабораторні та практичні роботи, дискусії, ділові ігри, заняття із застосуванням комп'ютерної техніки тощо. Такі методи навчання, спрямовані на формування активного сприйняття індивідуальної інформації тематичний план вивчення освітнього компонента рекомендується оформляти у вигляді таблиці, де вказуються назва теми, форми організації навчання та види робіт, завдання самостійної роботи в розрізі тем.

3.6. Самостійна робота здобувача освіти.

Оскільки одне із завдань кредитної сучасної технології навчання полягає в розвитку здатності здобувача освіти до самоосвіти, то самостійна робота стає основною формою організації навчання, що виражається і в співвідношенні аудиторної і самостійної роботи (може складати від 1/3 до 2/3 загального обсягу навчального часу здобувача фахової передвищої освіти). Самостійна робота здобувача освіти є основним засобом оволодіння освітніми компонентами у вільний від обов'язкових занять час.

Зміст самостійної роботи визначається програмою освітнього компонента, методичними матеріалами і завданнями викладача. Для її виконання необхідно надати здобувачеві освіти можливість проконсультуватися у викладача відповідно до графіка (під час дистанційного навчання за попередньою домовленістю з викладачем).

Для ефективної самостійної роботи необхідне виконання таких умов: цілі завдань для самостійної роботи повинні бути зрозумілими, доступними, містити алгоритми їх виконання та методичні рекомендації (за потреби, залежно від освітнього компонента), форми контролю, критерії оцінювання і терміни здачі самостійних робіт.

До самостійних робіт можуть бути відведені індивідуальні завдання, які включають: написання рефератів, есе, виконання розрахункових, розрахунково-графічних або графічних робіт, домашньої контрольної роботи, перекладу, аналітичний огляд, аналіз практичних, проблемних ситуацій, участь в олімпіадах тощо. Особливим видом індивідуальних завдань є виконання курсових робіт (проектів), яке здійснюється відповідно до робочого навчального плану та існуючих вимог щодо їх змісту.

У силабусі зазначається назва індивідуального завдання, його обсяг, коротка характеристика змісту і вимог до виконання та оцінювання.

Якщо навчальним планом передбачено виконання курсової роботи або курсового проекту, то в цьому пункті повинно бути наведено їх загальну характеристику та подано тематику таких робіт.

Якщо конкретний вид самостійної роботи разом з його описом не зазначений у силабусі, то викладач не може під час семестру давати завдання його виконувати (написання рефератів, есе тощо).

3.7. Оцінювання.

При заповненні в силабусі цього пункту рекомендується ясно, чітко зрозуміло визначити: як планується здійснювати контроль, які форми контролю будуть переважно використовуватись, як буде здійснюватись оцінка знань здобувачів фахової передвищої освіти.

Відповіді на зазначені питання є в Положенні «Про освітній процес в МЦППВ, робочих програмах навчальних дисциплін, а також враховуючи вимоги до контролю і оцінки результатів навчання.

Контроль успішності здобувачів освіти з кожного освітнього компонента поділяється

на поточний контроль і семестровий.

Поточний контроль успішності - це систематична перевірка знань здобувачів освіти, що проводиться викладачем на поточних заняттях відповідно до розкладу та відповідно до робочої програми навчальної дисципліни. Таким чином, поточний контроль успішності здобувачів освіти проводиться викладачем безпосередньо під час її вивчення.

Мета поточного контролю - систематична перевірка розуміння та засвоєння теоретичного навчального матеріалу, вміння використовувати теоретичні знання при вирішенні практичних завдань тощо.

Можливості поточного контролю: мотивація навчання, стимулювання навчально-пізнавальної діяльності, диференційований підхід до здобувачів фахової передвищої освіти, індивідуалізація навчання тощо.

В силабусі визначаються **методи поточного контролю**:

- усний контроль (в ході опитування, бесіди, доповіді, читання тексту, повідомлення на задану тему);
- письмовий контроль (контрольна робота, в письмовій формі реферат, виклад матеріалу на задану тему в письмовому вигляді);
- комбінований контроль;
- практичний контроль (в ході практичних робіт в ході всіх видів практики);
- спостереження як метод контролю;
- тестовий контроль;
- лабораторний контроль.

Підсумковий контроль успішності - контроль навчальних досягнень здобувачів освіти з метою оцінки якості засвоєння ними програми освітнього компонента, що проводиться у формі підсумкового опитування, тесту чи іспиту. Якщо дисципліна вивчається протягом декількох академічних періодів, то підсумковий контроль може проводитися за частиною дисципліни, вивченої в цьому академічному періоді.

Мета підсумкового контролю - виявити засвоєння освітнього компонента в цілому, розуміння навчального матеріалу, взаємозв'язок змісту навчального матеріалу, логіку його засвоєння.

Форма і порядок проведення іспиту з освітнього компонента визначається відповідно до Положення про освітній процес МЦППВ.

На цьому етапі підводиться, як правило, підсумок вивчення дисципліни, визначаються можливості переведення здобувача освіти до наступного етапу навчання.

Оцінка навчальних досягнень здобувачів освіти за всіма видами контролю - поточний контроль успішності і семестровий контроль - здійснюється за 12-бальною національною системою.

Інформацію про систему оцінювання результатів навчання з освітніх компонентів можна оформити у вигляді таблиці.

3.8. Рекомендовані інформаційні джерела.

У цьому розділі рекомендується дати інформацію про використання літератури при вивченні зазначеного освітнього компонента. При цьому треба відокремити обов'язкову і додаткову літературу, інформаційні ресурси в інтернеті.

Обов'язкова література.

У список літератури для обов'язкового вивчення доцільно включати 3-5 основних підручників або навчальних посібників, які, на думку викладача, максимально повно відображають зміст освітнього компонента.

Зміст джерела для обов'язкового вивчення повинен відповідати робочій програмі освітнього компонента та сучасним вимогам науки.

Додаткова література.

У список додаткової літератури рекомендується включати 5-10 найменувань найбільш значущих джерел, що доповнюють зміст обов'язкової літератури.

Інформаційні ресурси в інтернеті.

Рекомендується надавати не більше 5-10 джерел.

3.9. Політика дисципліни.

Політика навчальної дисципліни визначається системою вимог, які викладач висуває до здобувача освіти при вивченні освітнього компонента та ґрунтується на засадах академічної доброчесності.

При цьому обов'язково описується ***присутність на заняттях та активність*** здобувачів вищої освіти і правила поведінки під час занять; ***недопустимість пропусків*** та запізнень на заняття; ***неприпустимість користування мобільним телефоном***, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття без дозволу викладача; ***несвоєчасне виконання*** поставленого завдання, терміни захисту самостійних робіт, ***терміни ліквідації заборгованості*** та відсоток зниження оцінки, дотримання здобувачами передвищої освіти політики доброчесності під час виконання самостійної або індивідуальної роботи. У разі наявності ***плагіату*** в будь-яких видах робіт здобувача передвищої освіти він отримує незадовільну оцінку і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі.

Політику навчальної дисципліни рекомендується вибудовувати з урахуванням норм законодавства України щодо академічної доброчесності, Положення про ВСЗЯО МЦППВ, правил внутрішнього розпорядку МЦППВ та інших нормативних документів навчального закладу.

При формуванні силабусу освітнього компонента слід зазначити, що викладання ґрунтується ***на засадах академічної доброчесності***, сукупності етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та / або наукових (творчих) досягнень.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми.

IV. ПОРЯДОК ЗАТВЕРДЖЕННЯ ПЕРІОДИЧНОГО ПЕРЕГЛЯДУ УДОСКОНАЛЕННЯ СИЛАБУСУ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

4.1 Проєкт силабусу освітнього компонента проходить обговорення серед стейкхолдерів освітнього процесу, розглядається на засіданні циклової комісії, за якою закріплений освітній компонент.

4.2 Протоколи результатів розгляду проєктів силабусів ОК протягом трьох робочих днів передаються до методичної ради МЦППВ.

4.3 Силабуси освітніх компонентів розглядаються та схвалюються на засіданні циклових комісій спеціальних дисциплін МЦППВ разом з програмами навчальних дисциплін.

4.4 Силабуси освітніх компонентів зберігаються в методичному кабінеті та оприлюднюються на сайті МЦППВ.

4.5 Силабуси освітніх компонентів потрібно щорічно оновлювати в частині всіх компонентів, окрім місії (цілей) і навчальних результатів.

4.6 Підставою для оновлення силабусу можуть бути:

- ініціатива і пропозиції гаранта освітньої програми та / або викладачів дисципліни;
- ініціатива здобувачів освіти шляхом звернення до гаранта освітньої програми;
- ініціатива роботодавців;
- результати оцінювання знань здобувачів освіти з освітнього компонента;

- об'єктивні зміни інфраструктурного кадрового характеру і / або інших ресурсних умов реалізації силябусу;
- результати обов'язкового опитування здобувачів освіти про враження від вивчення освітнього компонента.

V. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

5.1 Це положення набирає чинності з дати затвердження педагогічною радою МЦППВ.

5.2 Зміни та доповнення до цього положення розглядаються і затверджуються педагогічною радою та вводяться в дію наказом директора МЦППВ.

5.3 Проекти силябусів освітніх компонентів повинні бути розроблені науково-педагогічними та педагогічними працівниками до липня поточного року.

5.4 Силябуси освітніх компонентів запроваджуються як обов'язкова складова комплексу навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни в поточному році.

5.5 Положення розроблене у двох автентичних примірниках: один примірник зберігається в методичному кабінеті МЦППВ, 2-й - у педагогічній раді.

Положення розроблено робочою групою МЦППВ у складі:

Заст. директора з НМР

Аліна КАРАВАЄВА

Методист

Анастасія ОДІНЦОВА

Методист

Тетяна ВОДОП'ЯНОВА

Додаток до Положення
Рекомендований макет силябусу
освітнього компонента ОПП

**МІЖРЕГІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР ПРОФЕСІЙНОЇ ПЕРЕПІДГОТОВКИ
ЗВІЛЬНЕНИХ У ЗАПАС ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ
М. КРИВОГО РОГУ ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

**Відділення підготовки фахових молодших бакалаврів
Циклова комісія дисциплін спеціальності _____**

**СИЛАБУС
освітнього компонента ОК _номер_
«НАЗВА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА»**

Курс та семестр вивчення	
Освітньо-професійна програма	зазначається без лапок, напр.: Харчові технології
Спеціальність	зазначається без лапок, напр.: 182 Харчові технології
Галузь знань	зазначається без лапок, напр.: 18 Харчові технології
Ступінь вищої освіти	
Кваліфікація	

ПІБ ПП, який веде дану дисципліну _____
Категорія, педагогічне звання _____
Науковий ступінь і вчене звання _____
Посада _____

Електронна адреса	
Розклад навчальних занять	
Консультації	
Сторінка дистанційного курсу	
Тривалість	
Мова викладання	

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення	
Мета навчальної дисципліни	
Завдання навчальної дисципліни	
Форми та методи навчання	
Система поточного та підсумкового контролю	
Пререквізити (базові знання)	
Постреквізити	

Перелік компетентностей, які забезпечує освітній компонент, результати навчання

Результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач освіти
РН1	ЗК1.....
....	....
РН3	СК1.....
....	....

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	Назви теми (лекції)	Форми організації Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем (тема, вид роботи)

РЕКОМЕНДОВАНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА

Основні

3-5 основних підручників або навчальних посібників

1. ....

Допоміжні

5-10 найменувань найбільш значущих джерел, що доповнюють зміст обов'язкової літератури

2. ...

Інформаційні ресурси

не більше 5-10 джерел

3. <https://.....>

Програмне забезпечення комп'ютерно підтримки навчального процесу з ОК 2

1. ...

2. ....

3. ...

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

Політика щодо термінів виконання та перескладання: _____

Політика щодо академічної доброчесності: _____

Політика щодо відвідування: _____

Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивчення ОК розраховується через поточне оцінювання.

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності здобувача освіти при оцінюванні результатів поточного та підсумкового контролів, є такі:

- виконання всіх видів навчальної роботи, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни;
- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах;
- вміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку;
- характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо);
- вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач;
- вміння аналізувати достовірність одержаних результатів.

Оцінювання результатів поточної роботи (завдань, що виконуються на практичних, семінарських, індивідуальних заняттях та консультаціях, результати самостійної роботи здобувачів освіти) рекомендується проводити за критеріями:

Практичні, семінарські заняття

1-3 бали – робота виконана частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру;

4-6 бали – робота виконана повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці;

7-9 балів – робота виконана повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо);

10-12 балів – робота виконана правильно, вчасно і без зауважень.

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача освіти при складанні заліку

Після вивчення навчального матеріалу, обов'язкового виконання самостійної роботи, практичних робіт, здобувач освіти складає залік. ("зараховано", "не зараховано").

"Зараховано" здобувач освіти одержує, коли повністю виконані самостійні роботи, контрольні роботи, дані правильні та повні відповіді при опитуванні на практичних заняттях.

В іншому випадку здобувач освіти одержує "не зараховано" і для одержання позитивної оцінки повинен виконати всі завдання і контрольні роботи, які проводились протягом навчального року.

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача освіти при складанні іспиту

Рівні компетенції	Бали	Критерії
I. Початковий	1	Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, що позначаються учнем окремими словами чи реченнями, майже не володіє професійними навичками.
	2	Здобувач освіти володіє матеріалом на елементарному рівні засвоєння, викладає його неповними реченнями, виявляє здатність викласти думку і професійні знання на елементарному рівні.
	3	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу, має деякі професійні навички.
II. Середній	4	Здобувач освіти володіє матеріалом на початковому рівні, значну частину матеріалу відтворює на репродуктивному рівні, має здатність до професіоналізму.

	5	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні, вищому за початковий, здатний за допомогою викладача логічно відтворити значну його частину, проявляє зацікавленість до засвоєння професійних знань.
	6	Здобувач освіти може відтворити значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, порівнювати та робити висновки, виправляти допущені помилки, має здібності до засвоєння професійних навичок.
III. Достатній	7	Здобувач освіти здатний застосовувати вивчений матеріал на рівні стандартних ситуацій, частково контролювати власні навчальні дії, наводити окремі власні приклади на підтвердження певних тверджень. Здобувач освіти має достатні здібності до засвоєння професійних дисциплін.
	8	Здобувач освіти вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність, виправляти помилки і добирати аргументи на підтвердження певних думок під керівництвом викладача, має велику зацікавленість і здібності до оволодіння професією.
	9	Здобувач освіти вільно (самостійно) володіє вивченим обсягом матеріалу, у тому числі і застосовує його на практиці; вільно розв'язує задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу, проявляє велику зацікавленість і нахил до освоєння обраної професії.
IV. Високий	10	Здобувач освіти виявляє початкові творчі здібності, самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; знаходить джерела інформації та самостійно використовує їх відповідно до цілей, поставлених викладачем, проявляє ініціативу при виконанні робіт, пов'язаних з обраною професією.
	11	Здобувач освіти вільно висловлює власні думки і відчуття, визначає програму особистої пізнавальної діяльності, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особисту позицію щодо них; без допомоги викладача знаходить джерела інформації і використовує одержані відомості відповідно до мети та завдань власної пізнавальної діяльності. Використовує набуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях. Здобувач освіти творчо підходить до вивчення професійних дисциплін, проявляє здатність до самоосвіти в цьому напрямку.

	12	Здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, самостійно розвиває власні обдарування і нахили, вміє самостійно здобувати знання. Здобувач освіти вільно володіє теоретичним матеріалом як з дисциплін професійної та практичної підготовки, так і дисциплін науково-природничої підготовки, вміє поєднувати теоретичні і практичні знання при виконанні фахових робіт.
--	-----------	---

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ІСПИТУ / ЗАЛІКУ

1....

2....

Розглянуто та схвалено на засіданні циклової комісії дисциплін спеціальності _____

« ___ » _____ 20__ р. Протокол № _____

Голова циклової комісії

___Ім'я ПРІЗВИЩЕ___